

О с о б е н о м н е н и е

на Христо В. Данов - председател на Конституционния съд
на Република България. По к.д. № 11/2000 г.

Смятам, че взетото от Конституционния съд решение по това дело е неправилно досежно възприетото с него становище, че разпоредбата на чл. 10, ал. 7 от ЗСПЗЗ не противоречи на Конституцията на Република България.

Моето становище е , че искането да се прогласи тази норма на закона за противоконституционна е правилно, но не по мотивите изложени от групата народни представители, които са го направили.

От съдържанието на тази норма се вижда на първо място, че законът цели възстановяване правото на собственост на земите, които са били внесени в ТКЗС и след това при евентуалните им метаморфози в други видове стопанства са променяли владелците си . Касае се следователно до възстановяване на земеделски земи , както в строителните граници на населените места, така и извън тях.

В цитираната практика на Конституционния съд, която споделям напълно, се вижда, че правото на собственост върху имотите внесени в тези земеделски стопанства не е било изгубвано въобще, а само владението върху тях е преминало в лицето на стопанствата. Също така споделям напълно и възприетата практика на Конституционния съд за това, че тези стопанства не са имали никакво право, основано на материален закон, да продават каквато и да било част от тези имоти или да учредяват върху тях ограничени вещни права на когото и да било и че сделките, извършени с такива имоти са незаконосъобразни.

От това следва, че не е настъпила правна промяна в правото на собственост върху земята в полза на лицата, на които е било прехвърлено от несобственик /ТКЗС и пр./ правото на собственост или е било учредено право на строеж върху тези земи. При това положение правото на собственост се е запазило в лицето на онези, които са ги апортирали в стопанствата и няма никакво законно основание да им бъде отказано възстановяването им. Това трябва да стане независимо как и от кого и кога или до кога и на какво

основание е било осъществено някакво строителство върху тях. Това е така защото това строителство представлява по смисъла на съществуващото у нас позитивно вещно право подобрение на имота и неговият режим на третиране следва да се осъществи по правилата на Закона за собствеността . С оглед запазването на някаква справедливост строителството , извършено в тези имоти при стриктното спазване на изискванията на законите следва да се третира наравно с добросъвестното подобрение по смисъла на чл. 82 от ЗС. Това обаче не дава право да се откаже възстановяване правото на собственост върху земята и което по съществото си представлява особена форма на експроприиране / използвам израза, макар и неточен, поради липса на друг/ на **земята**, която следва да се върне. При това се извършва отнемане правото на частна собственост от частно лице в полза на друго частно лице, а не в полза на държавата и то без надлежно обезщетяване по реда предвиден в чл. 17,, ал.5 от Конституцията. Това противоречи както на съществувалия правопорядък към датата на влизане в сила на тази норма на закона, така и на правилата на ЗДС и ЗОС и техните правилници, а също и на разпоредбите на чл. 17, ал.1 и 3 от Конституцията, установяващи неприкосновеността на частната собственост. Отказът да се възстанови правото на собственост върху терена, по съществото си нарушава именно тези принципи и напълно се приспособява към отречения социалистически строй и неговото незначително на частната собственост.

По тези съображения смятам, че постановеното от Конституционния съд решение е незаконосъобразно и неправилно и противоречи на посочените по-горе изрични разпоредби на Конституцията, както и на цитираната в това решение постоянна практика на Конституционния съд.